

Opponencia Kollár Bence diplomatervéhez.

Van egy számomra nagyon kedves kép. Munkások ülnek a víz fölé nyúló konzolos terasz szélén. Kozma Lajos Das Neue haus című könyvében található (jut eszembe egy Reimholz hallgató kölcsönkapta tőlem, dedikált példány, visszahozhatná már, 10 év csak elég volt megnézni). Már amikor egyetemistaként először voltam a Lupa szigeten is hiába kerestem a helyet, hol fényképezhetett a mester? Hamar rájöttem 50 év elég volt a Dunának arra, hogy jól kiszélesítse a szigetet, pont ott, ahol a fénykép készült.

Kollár Bence jó érzéssel ezt a területet jelölte ki tervezési helyszíneként. Ma már a sziget része- ez elvitathatatlan – de sosem lesz az igazán, ezt is tudjuk. Éppen ezért lehet és kell is másként viselkedni itt.

Tersánszky Józsi Jenő oly szépen ír a régi világ Lupa szigetéről, hogy először nem is tudja az ember örüln-e annak, hogy üdülőváros épült a harmincas években e földi paradicsom helyére. Építésként persze örül: vagy négy Kozma, két Farkas és Farkas, egy Forbáth Alfréd és még jó néhány alkotó remek lábasháza fejelte meg a páratlanul szellemes telekosztást. Egy másfajta földi paradicsom született: híd és így autó nélkül.

Bence az evidenciákat gyorsan elfogadta. Ide kis házak kellene, nagy lábbon, lapos tetővel. Csupán az a kérdés, hogy miért nem így gondolkodik mindenki? Az árvizek ellenére beépítik még a régi házak lábközeit is. A házak egyre nagyobbak. A tetőkről meg ne is beszéljünk. Bence házai azonban nem illeszkedők, formálisan – hála istennek. Ezt a speciális helyet, a kihordott partot, speciális beépítéssel kell beépíteni. Igen a beépítés jogossága az első kérdés: szabad-e ide házat építeni?

Úgy gondolom *ilyen* házat szabad. A feltöltődés – hasznosságán túl – nevetséges helyzetbe hozta a part menti telkek házait. A beépítés –még ha a kilátást rontja is- legalább értelmezi a helyzetet. A sűrű, szövetszerű beépítés kellő ellenpontja lehet a telekközépre épített villácskáknak. Nem fog konkurálni velük, miközben új értéket hoz létre. A soklábos telep különlegessége egyfajta vízpótlék is lehet a hajdani parti telektulajdonosok

részére. Ilyen karakterű együttes ugyanis sokkal inkább a vízben levést fejezi ki, még ha száraz is a part, mint egy szabadon álló beépítésű nyaralósor.

A kis egységek világa a terv legnagyobb erénye. A szalagszerű térstrukturálás (jobb kifejezés, mint a térelhatárolás) pregnáns módja a valódi (kicsiny) térméretnek idézőjelbe tételének. A belsők nem csak érdekesek, de nézetem szerint újabb és újabb felhasználási lehetőségeket vetnek majd föl a használóik számára. Nincs nagy jelentősége az anyagoknak –szerencsére - viszont annál nagyobb a homogén anyaghasználatnak.

A telep állhat öt házból, de akár tizenötből is. Az a lényeg, hogy a bővítések az alapstruktúra szellemiségét tovább tudják vinni. Zenei hasonlattal élve egy bach-i fuga legyen a vezérelv.

Egyet viszont nem ajánlanék. Nem, főképp mert Bence előkészítő anyagában találkoztam ilyesmivel. Azt nem javaslom, hogy ez a rendszer beköltözzön a régi páros telkekre. Olyan lenne mint a burjánzó sejtek –nem jót ígér, pusztít és nem épít. Vagyis azt nézzük és azt várjuk a jövőtől, amit Kollár Bence a diplomatervében ábrázol: önmérsékletet és szabadságot mindenkinek!

A diplomaterv elfogadását javaslom a Tisztelt Bizottságnak.

P.S.: a Mesteriskola záró kirándulásán vagyok, ezért nem tudtam személyesen fölolvasni opponenciámat. Remélem egyszer Bence is köztünk lesz!

Dévényi Tamás
Ybl-díjas építész